

Gemeente Zeewolde

Havenkwartier

Activiteitenplan bij ontheffingsaanvraag Flora- en faunawet

opdrachtgever : Gemeente Zeewolde

nummer : 220903.15130.00

datum : 8 november 2011

opdrachtleider : ir. H.G. van der Aa

auteur(s) : ir. H.G. van der Aa

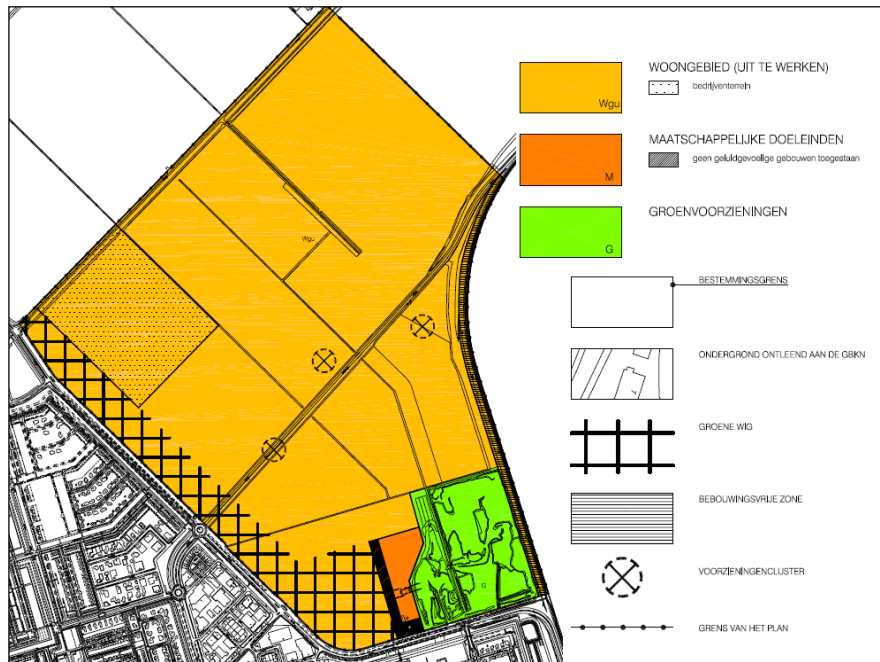
1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel

In het plangebied Polderwijk te Zeewolde zal een nieuw woongebied worden gerealiseerd. Voor de Polderwijk is in 2004 een globaal bestemmingsplan vastgesteld, met daarin uit te werken woonbestemmingen (zie figuur 1). Vanwege de omvang van de woonwijk, is voor dit bestemmingsplan tevens een projectmer-procedure doorlopen. Voor een aantal deelgebieden van de Polderwijk is reeds een uitwerkingsplan opgesteld en in een deel van het gebied zijn reeds woningen gerealiseerd. Voor de nog te ontwikkelen delen (Havenkwartier, delen van het Bergkwartier en het Waterkwartier) worden nog uitwerkingsplannen opgesteld. De uitgangspunten voor nog de uit te werken gebieden passen echter niet geheel binnen de uitwerkingsregels van het bestemmingsplan Polderwijk. Met name voor het deelgebied Havenkwartier geldt een andere opzet, omdat in dit gebied de aanleg van een vaarroute, het verleggen van de primaire waterkering en de realisatie van een sluis is voorzien. De daarvoor verplichte planMER-procedure is inmiddels doorlopen en het bestemmingsplan is in voorbereiding.

Het ecologisch veldonderzoek in 2010 ten behoeve van dit bestemmingsplan Havenkwartier heeft uitgewezen dat in het gebied (leefgebieden van) rugstreeppad en ringslang aanwezig zijn alsmede een kleine broedkolonie van de oeverzwaluw. De betreffende locaties kunnen niet worden ontzien maar aan de zuidzijde van het plangebied is voldoende ruimte om geschikt leefgebied voor deze soorten blijvend te realiseren. Het hier aanwezige groen- en watergebied is in het bestemmingsplan uit 2004 reeds bestemd als "groenvoorzieningen" doch zal zonder adequaat beheer geleidelijk dichtgroeien en ongeschikt worden voor deze soorten. Door gerichte inrichtings- en beheersmaatregelen kan dit worden voorkomen en kunnen hier nieuwe leefgebieden voor de genoemde soorten duurzaam worden ontwikkeld.

Vanwege de aantasting van het huidige leefgebied dient voor de ontwikkeling van het woongebied ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden verkregen, dan wel dient door maatregelen voorkomen te worden dat deze aantasting optreedt. Het voorliggende activiteitenplan vormt de toelichting bij deze ontheffingsaanvraag en beschrijft welke inrichtings- en beheersmaatregelen zullen moeten worden getroffen. De opzet van dit activiteitenplan volgt die van het ontheffingsformulier artikel 75 Flora- en faunawet.

Figuur 1 Plankaart bestemmingsplan Polderwijk 2004

A Adres, postcode, gemeente en provincie van de locatie(s) waar de activiteiten worden uitgevoerd

Zeewolderdijk
Gemeente Zeewolde
Provincie Flevoland

B Omschrijving activiteiten en werkzaamheden

In het Havenkwartier worden circa 310 woningen gerealiseerd van verschillende types. De plannen voor het Havenkwartier zijn nog niet volledig uitgewerkt. In het bestemmingsplan is een zekere mate van flexibiliteit ingebouwd, zodat nadere stedenbouwkundig uitwerking mogelijk is. Centraal in het Havenkwartier wordt een havenkom gerealiseerd, waarmee het deelgebied integraal onderdeel wordt van de vaarroute tussen de Hoofdvaart en het Wolderwijd. Om het verschil tussen het polderpeil en het Wolderwijd te overbruggen wordt in het Havenkwartier een schutsluis aangelegd. In verband daarmee wordt de primaire waterkering aangepast.

Naast een passantenhaven vormt het centrale haventje tevens een wachtplaats voor het binnenvaren van de sluis. Figuur 2 toont een schets van de beoogde inrichting

Figuur 2 Stedenbouwkundige schets Havenkwartier

Werkzaamheden

De zwaarbeschermden soorten bevinden zich op een braakliggend terrein. Dit terrein zal worden opgehoogd met zand en geëgaliseerd. Het aanwezige groen wordt verwijderd. Na het bouwrijp maken wordt het gebied ingericht met woningen, verharding, watergangen, groen etc.

C Ingetekende topografische kaart

Figuur 3 Ligging plangebied

D Manier waarop u de activiteiten wilt uitvoeren

Voor het ophogen van het gebied is groot materieel, zwaar bouwverkeer, nodig.

Zorgplicht

De werkzaamheden worden in de periode 1 november – 1 maart opgestart, buiten het voortplantingseizoen. De kans op aanwezige rugstreeppadden, ringslangen en broedende vogels in het terrein is dan minimaal.

Voorafgaand aan alle versturende werkzaamheden (inclusief het bouwrijp maken) wordt het terrein door een ecoloog onderzocht op aanwezige rugstreeppadden, ringslangen en broedende vogels. Aanwezige rugstreeppadden, en ringslangen worden gevangen en overgezet naar het nieuwe geschikte biotoop in de directe omgeving waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden. Indien broedende vogels worden aangetroffen worden in een zone van 50 meter rondom het nest geen werkzaamheden uitgevoerd tot na het voltooien van het broedsel.

E Doel en belang van uw activiteiten

Ruimtelijke inrichting en ontwikkeling (woonwijk van 310 woningen)

F Planning en onderbouwing van activiteiten

Tussen november 2012 en maart 2013 zal het maaiveld ter plaatse van het Havenkwartier opgehoogd worden tot een niveau tussen + 1,50 en +2,50 meter NAP. Deze ophoging is bedoeld om een exclusief woonmilieu te kunnen realiseren, waarbij een deel van de woningen over het Wolderwijd zal kunnen uitkijken. Het waterpeil in de wijk wordt hetzelfde peil als in het Wolderwijd. Rond de haven wordt een karaktervol woongebied gerealiseerd met een directe relatie met het water en varen. Met de realisatie van de sluizen zal begin 2013 gestart worden.

G Deskundige die betrokken is bij uw activiteiten en zijn/ haar kwalificaties

Geef naam, functie, kwalificaties en ervaring van de deskundige die bij uw project is betrokken:

Ir. H.G. van der Aa, ecooloog, afgestudeerd aan de Landbouwniversiteit Wageningen (1988), werkzaam sinds 1989 als ecooloog bij RBOI Rotterdam (lid Netwerk Groene Bureaus). Lid van de Commissie voor de milieueffectrapportage.

Deskundige die werkzaamheden begeleid

Ing. F. Mertens, Adviesbureau Mertens, werkzaam sinds 1995 als zelfstandig ecologisch adviesbureau.

H Korte termijn effecten op de beschermde soort(en)

De werkzaamheden worden uitgevoerd in een periode waarin de betreffende soorten zich naar alle waarschijnlijkheid niet in het terrein aanwezig zijn. Derhalve zijn er geen korte termijneffecten.

I Lange termijn effecten op de instandhouding van de soort(en)

Het nieuwe leefgebied voor de te beschermen soorten is groter dan het huidige leefgebied en wordt duurzaam bestemd en beheerd als natuurgebied ten behoeve van deze soorten. Op de lange termijn is de dus een positief effect op de instandhouding van deze soorten.

J Verantwoording van uw effectstudie

Het plangebied is geïnventariseerd door Adviesbureau Mertens te Wageningen volgens de voor de afzonderlijke soortengroepen geldende protocollen. De onderzoeksmethodiek is verder uitgewerkt in het inventarisatierapport dat als bijlage bij dit activiteitenplan is opgenomen.

De ecologische effectbeschrijving is opgenomen in het planMER Polderwijk, dat op 8 september 2011 is goedgekeurd door de Commissie voor de milieueffectrapportage.

K Overheidsinstantie die al toestemming heeft verleend voor uw activiteiten vanuit andere wet- en regelgeving

De provincie Flevoland (bevoegd gezag Natura 2000) heeft in een email op 13 september 2011 laten weten dat voor de beoogde ontwikkeling geen NB-wetvergunning nodig is.

L Beschrijving huidige situatie van het gebied

Het plangebied betreft een akkerbouwgebied dat nu gedeeltelijk braakliggend is en waar een deel van de braaklegging wordt gebruikt voor de opslag van grond en een kleine opslag van bestratingsmaterialen. Figuur 4 laat enkele beelden van het terrein zien.

M Positie van de uitvoeringslocatie ten opzichte van natuurgebieden

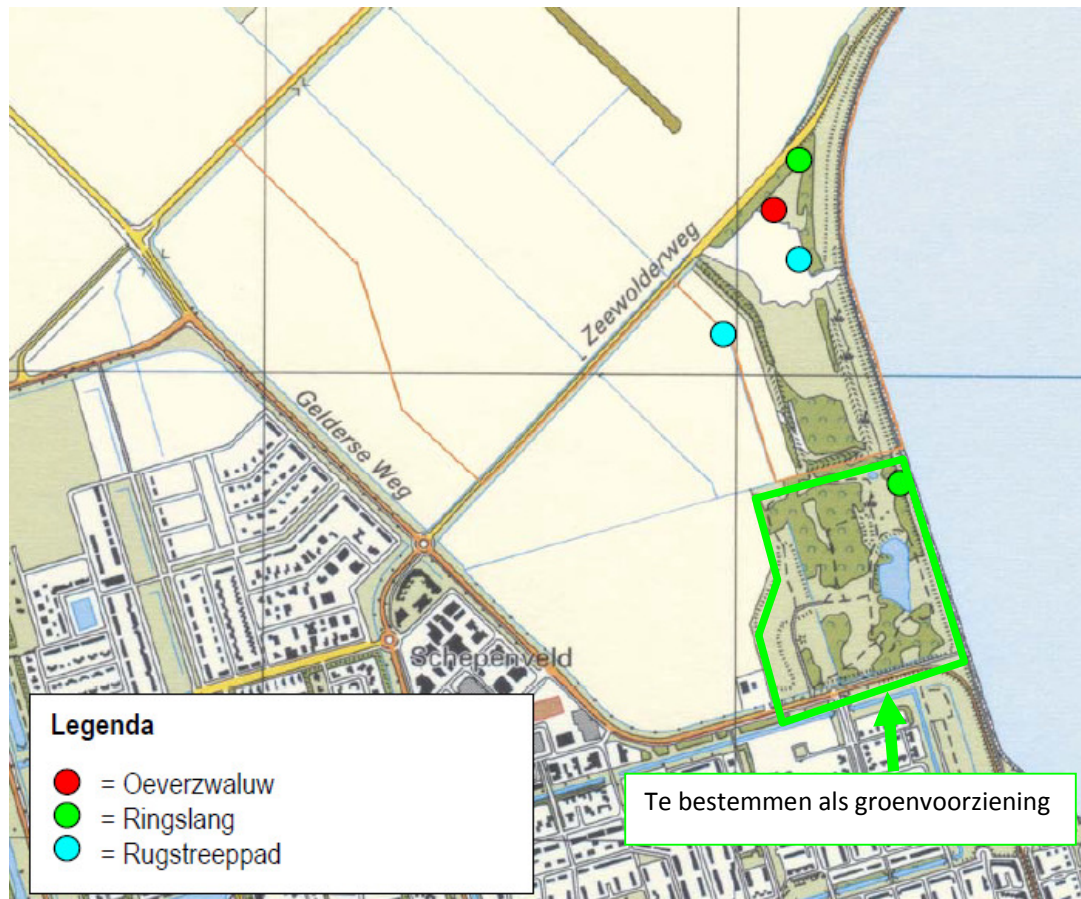
Het plangebied grenst aan het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren.

N Verspreiding van beschermde soorten op en nabij de uitvoeringslocatie

In het noordelijk deel van het gronddepot is een oeverzwaluwkolonie met zo'n 50 nesten aanwezig.

De ringslang is op een tweetal plaatsen langs de dijk vastgesteld. Mogelijk gaat het om één dier. De rugstreeppad is op een tweetal plaatsen roepend vastgesteld. Het betrof ca. acht roepende mannetjes.

In figuur 5 zijn de waarnemingslocaties van de betreffende soorten op kaart weergegeven.

Figuur 5 De waarnemingslocaties

O Verantwoording verspreidingsinformatie

Het plangebied is geïnventariseerd door Adviesbureau Mertens te Wageningen volgens de voor de afzonderlijke soortengroepen geldende protocollen. De onderzoeksmethodiek is verder uitgewerkt in het inventarisatierapport dat als bijlage bij dit activiteitenplan is opgenomen.

P Maatregelen om schade aan de soort te voorkomen of te beperken

De werkzaamheden worden uitgevoerd in een periode waarin de betreffende soorten zeer waarschijnlijk niet in het terrein aanwezig zijn. Het verloren gaan van rust-, verblijfs- en voortplantingsplaatsen wordt elders gecompenseerd (zie onder Q)

Q Maatregelen om onvermijdelijke schade aan de soort te herstellen

Rugstreepad

De rugstreepad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van de grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. De soort wordt ook op klei- en veengronden aangetroffen. Voor de voortplanting is de rugstreepad

afhankelijk van ondiepe wateren, die vrij snel opwarmen. Vaak wordt gebruik gemaakt van tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook slotjes en vennen kunnen geschikt zijn. Een voorwaarde is wel dat het water niet zuurder is dan pH 5. Brak water wordt getolereerd.

Inrichting

Het te bebouwen plangebied kent een deel open zandig terrein en in combinatie op de kleiige ondergrond ontstaan hier makkelijk plassen stagnerend regenwater die snel opwarmen, vrij zijn van predatoren (vissen, libellenlarven) en daardoor zeer geschikt zijn als voortplantingswater. Een dergelijk biotoop is eenvoudig te realiseren in het groengebied. De noordoosthoek (rode ellips in onderstaande figuur) is relatief schaars begroeid en daardoor eenvoudig geschikt te maken. Hier dient een laagte van max 30 cm met oevers 1 : 10 te worden uitgegraven. Het uitkomende zand kan op de oevers worden gedeponeerd. In combinatie met de kleiige ondergrond zal deze laagte in normale zomers veelal onder water staan en daardoor geschikt zijn als voortplantingswater. Het in sommige jaren droogvallen is dan geen probleem en past binnen de overlevingsstrategie van deze soort; plassen die in sommige jaren droogvallen zijn vrij van belangrijke predatoren. Het overige gebied is vooral ter plaatse van de open, schaarsbegroeide delen geschikt als foerageergebied .

Overige maatregelen

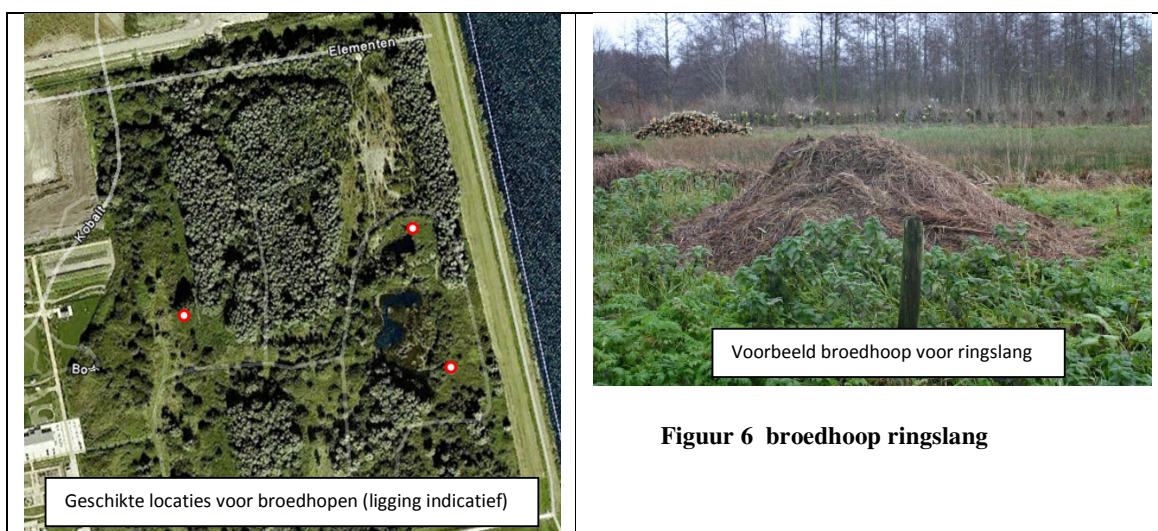
- De compensatie zal volledig zijn gerealiseerd vóór de voortplantingsperiode van de rugstreepad.
- De populatie(s) rugstreepadden en de effectiviteit van de uit te voeren maatregelen zullen worden gemonitord. Na de start van de werkzaamheden dienen de resultaten van deze monitoring jaarlijks vóór 1 december, voor het eerst in 2014, via Dienst Regelingen aan het Ministerie van EL&I ter beoordeling te worden voorgelegd.
- De uit te voeren mitigerende maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol zal op de locatie aanwezig zijn en onder betrokken werknemers bekend zijn. Werkzaamheden worden conform dit protocol uitgevoerd.

Ringslang

Ringslang zijn gebonden aan water en dichtbegroeide oevers waar ze jagen op kikkers, watersalamanders en kleine visjes. De ringslang houdt van kleinschalige overgangstructuren, van dichte naar open vegetatie, van zonnig naar beschaduwde plekjes, poelen, slotjes en voldoende schuilplaatsen. Met name het in standhouden van bezonning vergt regelmatig maai-beheer om het dichtgroeien en beschaduwing van leefgebieden tegen te gaan. Eieren worden afgezet onder mosplakken, in holle en vermolmde boomstronken en vooral in mest- en composthopen. Al deze plekken moeten de dezelfde eigenschappen bezitten. De dieren moeten er gemakkelijk in kunnen komen, er moet ruimte zijn om een groot aantal eieren af te zetten, het moet vochtig zijn en er moet warmteontwikkeling door rottingsprocessen in kunnen ontstaan. De ringslang overwintert in holen onder de grond, in mest- of composthopen of onder bladafval en dergelijke (van half oktober tot in maart, afhankelijk van de temperatuur).

Inrichting

Het groengebied is grotendeels reeds geschikt voor deze soort, die hier ook is aangetroffen. Door zich buitendijks te verplaatsen tussen de basaltblokken en oeverbegroeiing zijn ook geschikte leefgebieden elders bereikbaar. Het plangebied zal verder geschikt gemaakt worden voor deze soort door in het groengebied enkele broeihopen te ontwikkelen, bestaande uit maaisel uit hetzelfde gebied, aangevuld met enkele takken, bladafval, etc. Het is belangrijk dat het materiaal voldoende los is, zodat een ringslangvrouwtje er gemakkelijk in kan kruipen (de eieren worden meestal op een diepte tussen 20 en 60 cm diep afgezet. De temperatuur in de hoop moet constant rond de 25 tot 30°C zijn. Een goede broe hoop is minimaal 2 meter in doorsnede en 1 meter hoog. Met name bladhopen waarin takken zijn verwerkt, zijn geschikt. Ook een mengsel van compost en mest blijkt goed te voldoen. De takken dienen voornamelijk in het midden van de broe hoop verwerkt te worden. Op basis van de jaarlijks beschikbare hoeveelheid maai- en snoeiafval uit het groengebied dient op basis van de hierboven beschreven dimensioneren te worden bepaald hoeveel broeihopen kunnen worden gerealiseerd. Vooralsnog wordt gestreefd naar de aanleg van drie broeihopen, verspreid in het terrein, maar op enige afstand van de Gelderseweg langs de zuidrand. Geschikte locaties zijn bosranden, langs heggen of langs dichte ruigtevegetaties. Broeihopen dienen zonnig gelegen te zijn.

Figuur 6 broedhoop ringslang

Beheer

Na een tot twee jaar stoppen de rottingsprocessen die de warmte leveren en is een broeihoop "uitgewerkt". Er moet dus regelmatig een nieuwe aangelegd worden. Omdat ringslangen geschikte eiafzetplaatsen lange tijd blijven bezoeken, zullen goede broeihopen op ongeveer dezelfde plaats gehandhaafd blijven. Werkzaamheden aan broeihopen worden tussen midden april en eind mei uitgevoerd of in oktober. Op die manier worden legsels en overwinterende dieren niet beschadigd of gestoord. Verder wordt door beheersmaatregelen voorkomen dat het hele groengebied dichtgroeit waardoor er voldoende ongestoorde zonnige plekken zijn waar de koudbloedige reptielen kunnen opwarmen.

Tenslotte zal door middel van een informatiepaneel enige voorlichting worden gegeven aan het bezoekende publiek over de boeiende leefwijze en de beschermde status van deze ongevaarlijke slang.

Overige maatregelen

- De compensatie is volledig gerealiseerd vóór de voortplantingsperiode van de ringslang.
- De ringslangen en de effectiviteit van de uit te voeren maatregelen worden gemonitord. Na de start van de werkzaamheden worden de resultaten van deze monitoring jaarlijks vóór 1 december, via Dienst Regelingen aan het Ministerie van EL&I ter beoordeling voorgelegd.
- De uit te voeren mitigerende maatregelen worden in een ecologisch werkprotocol opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en onder betrokken werknemers bekend. Werkzaamheden worden conform dit protocol uitgevoerd.

In het te ontwikkelen gebied en aan de rand van het groengebied zijn reeds in april 2011 broeihopen gerealiseerd. Vanaf die tijd is er in het gebied gemonitord door vrijwilligers van Landschapsbeheer Flevoland. Tot nu toe (november 2011) is er nog geen ringslang aangetroffen. In oktober 2011 zijn de broeihopen bekeken en er zijn geen eieren aangetroffen. Tot oktober 2012 zal gemonitord worden wanneer er dan geen ringslang is aangetroffen, wordt aangenomen dat de ringslang niet meer in het gebied voorkomt en komen de hierboven genoemde maatregelen te vervallen.

Oeverwaluw

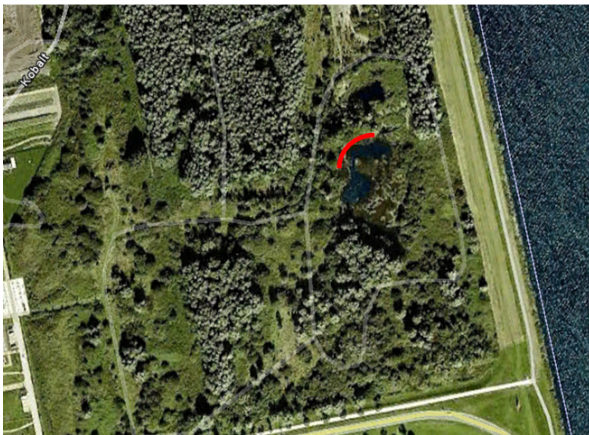
De oeverwaluw broedt in kolonies in verticale zandige oevers, aan rivieren, meren en zandafgravingen. In deze verticale wanden graven de vogels een nestgang van bijna een meter lang. De soort jaagt laag boven het water op insecten. In de winter verblijven oeverwaluwen in Afrika.

Figuur 7 beeld van de huidige broedwand van de oeverzwaluwen

Inrichting

Oeverzwaluwen zijn weinig kieskeurig in de keuze van hun broedplaats indien er maar sprake is van een steile wand van zand of leem van minimaal 2 meter hoog. Een zuidelijke of oostelijke oriëntatie wordt het meest gewaardeerd door de vogels. Door de steile wand te situeren langs water wordt predatie door bijvoorbeeld marterachtigen voorkomen. Derhalve wordt de nieuwe wand gesitueerd langs de bestaande plas in het groengebied (zie rode lijn hieronder). Door de uiteinden van de wand aan de voet te voorzien van dicht struweel (meidoorn, vlier) worden nieuwsgierige bezoekers geweerd. Daarnaast wordt, evenals bij de huidige broedwand, een bord geplaatst met uitleg over de kolonie en het verzoek om afstand te houden.

Figuur 8 geschikte locatie voor een nieuwe broedwand

Beheer

De wand wordt jaarlijks na het broedseizoen recht afgestoken om de wand vrij te houden van vegetatie, want een begroeide wand wordt niet gebruikt door de vogels. Op lange termijn (>20 jaar) is daarom wellicht een geheel nieuwe broedwand noodzakelijk.

Overige voorwaarden

Bij terugkomst uit Afrika zullen de vogels de nieuwe broedlocatie snel vinden. Als aanvullende voorwaarden geldt daarom slechts dat de huidige broedwand buiten het broedseizoen (maart-augustus) verwijderd moet worden en dat de nieuwe broedwand voor de start van het nieuwe broedseizoen gereed moet zijn.

R Tijdstip en locatie mitigerende en compenserende maatregelen

De locaties voor de mitigerende en compenserende maatregelen zijn onder punt Q reeds aangegeven. Voor de ringslang is reeds één broeihoop in het groengebied gerealiseerd en één in het te ontwikkelde gebied. Wanneer voor november 2012 de ringslang in het gebied gesignaleerd wordt, zullen nog twee broeihopen in het groengebied gerealiseerd worden voor april 2013. Voor de rugstreepdaden zal de poel geschikt gemaakt worden, voordat het Havenkwartier wordt opgehoogd. Tegelijkertijd zal de wand voor de oeverwaluw gerealiseerd worden, voor maart 2013.

S Beschrijving alternatieven en reden waarom u die alternatieven niet gebruikt

De locatiekeus is een zorgvuldige afweging, waarbij terug gegaan kan worden naar de Toekomstvisie van Zeewolde van 2001. Hiervoor zijn het Poldergebied (later Polderwijk genoemd) en het Bosgebied (ten zuidwesten van de kern) afgewogen. Na het afwegen van alle factoren en een interactief proces met de bevolking van Zeewolde is in de toekomstvisie 'Zeewolde, een generatie verder' (2001) het Poldergebied aangewezen als eerste locatie voor woningbouw. Ook in het Provinciaal Omgevingsplan Flevoland (2000) is de locatie van de Polderwijk weergegeven als te ontwikkelen stedelijk gebied met het accent op water, ten behoeve van de woningbouwopgave voor Zeewolde.

Het Havenkwartier is een deelgebied van een nieuwe woonwijk waar bijna 3000 woningen gerealiseerd kunnen worden. Waarvan reeds ca. 1000 woningen zijn gerealiseerd. Begin 2005 is reeds het bestemmingsplan Polderwijk in werking getreden waarbij het plangebied reeds de bestemming Woongebied (uit te werken) heeft gekregen. Het bestemmingsplan Polderwijk wordt herzien door middel van het bestemmingsplan Polderwijk-Noord. In het bestemmingsplan Polderwijk-Noord zijn voor de nog te ontwikkelende delen (Bergkwartier-hoog, Waterkwartier en Havenkwartier) de uitgangspunten verder uitgewerkt. Het belangrijkste verschil is dat de beoogde vaarroute tussen de Hoofdvaart en het Wolderwijk nu door het plangebied wordt geleid, in plaats van er omheen.

T Beschrijving zorgvuldig handelen

De werkzaamheden worden in de periode 1 november – 1 maart opgestart, buiten het voortplantingseizoen. De kans op aanwezige rugstreepdaden, ringslangen en broedende vogels in het terrein is dan minimaal.

Voorafgaand aan alle versturende werkzaamheden (inclusief het bouwrijp maken) wordt het terrein door een ecooloog onderzocht op aanwezige rugstreepdaden, ringslangen en broedende vogels. Eventueel toch aanwezige rugstreepdaden, en ringslangen worden gevangen en overgezet naar het nieuwe geschikte biotoop in de directe omgeving waar geen werkzaamheden (meer) plaatsvinden. Indien broedende vogels worden aangetroffen worden in een zone van 50 meter rondom het nest geen werkzaamheden uitgevoerd tot na het voltooiën van het broedsel.

U Omschrijving dwingende reden van groot openbaar belang

Het gaat om een woonwijk die in ontwikkeling is, de deelgebieden worden gefaseerd gebouwd. De eerste deelgebieden zijn reeds gebouwd. De realisering van de woningen is ten behoeve van het huisvesten van Zeewoldenaren. Dit wordt bevestigd door het woningmarktonderzoek uit 2010 waaruit blijkt dat voor de opvang van de autonome bevolkingsgroei en voor het streven naar een evenwichtige bevolkingssamenstelling een groei van 150 nieuwbouwwoningen per jaar nodig is. Onder de huidige marktomstandigheden zal het realiseren van nieuwbouw ook ten dienste staan van het huisvesten van doelgroepen waartoe de gemeente wettelijk verplicht is.

Ruimtelijk gezien is het wenselijk de noordzijde van het dorp op passende wijze af te ronden met woningbouw.